

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Je nejvyšší čas začít si užívat léta. Svatá Anna nám už ochladila rána a skloněná zemská osa začíná zkracovat dny. To hezké nikdy netrvá dlouho. Užívejme si tepla a vánku na holé kůži a sladkých plodů léta, vody i hub, pokud porostou. Prostě vegetujme a užívejme si každý okamžik. Jednak přijdou zas plískanice a zima a dnes nevíme, co na nás ještě upletou politici. Abychom ještě neřikali „zlaté plískanice“. Všichni tak nějak tušíme, že svět se neubírá tím správným směrem a chystá se opakovat další, z mnoha svých tragických chyb, ale nejsme schopni to změnit. Ale nejsou toho schopni ani politici, kteří nás do této situace dostávají. Možná je to zákonitě a mínění lidí není tou kategorií, která vytváří dějiny.

Motto

„Lidé si nebudou pamatovat, co jste jim říkali, ale jak se s vámi cítili.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Nikdo nedělá větší chybu, než ten, kdo nedělá nic v domnění, že to málo, co udělat může, nemá smysl.“

„Rozumný člověk se snaží přizpůsobit světu, nerozumný se snaží svět přizpůsobovat sobě. Pokrok tedy závisí na lidech nerozumných.“ *G. B. Shaw*

„Existují tři dobré politické vlády. Monarchie, aristokracie a demokracie. Každá z těchto vlád má ale svůj špatný protipól. Protipólem monarchie je tyranie, protipólem aristokracie oligarchie a protipólem demokracie je anarchie.“

„Důvěra je jako papír, jednou ho pomačkáš a už nikdy není jako dřív.“

„Dobrá manželka vždy odpustí a zapomene, ale nikdy nezapomene, co a kdy odpustila.“

„Chraň tě Bůh před špatnými ženami, před hodnými se zachraň sám!“ *židovské přísloví*

Víte, že?

- Místem s největší nadmořskou výškou je vrchol hory Mont Everest na hranici Nepálu a Číny (8 848 m. n. m.). Ale místem nejvíce vzdáleným od středu Země je vrchol hory Chimborazo v Ekvádoru (6 263 m. n. m.) (je blízko rovníku).
- Nejvyšší horou světa, měřeno od úpatí na dně oceánu až k vrcholu, je Mauna Kea na Havaji se svými 10 205 metrů.
- Kdy byly vyhubeni neptačí dinosauri? Podle rybích a rostlinných fosilií to bylo pádem asteroidu v pozdním jaru, tedy koncem května či počátkem června. Ovšem s rokem je to horší. Neoptimističtější data je před 66 043 000 plus minus 11 000 let. Ovšem den tehdy trval jen 23 hodin a 31 minut a rok měl 372 dní.
- Že Hus nebyl asketický prorok, ale obtouštělý muž s tonzúrou? Navíc Hus byla jen jeho přezdívka a jmenoval se Michalův (příjmení tehdy neexistovala). Na univerzitu se zapsal jako Jan z Husince. I jeho typický plnovous je blud a chodil hladce oholen. Ale intelektuál to byl.
- Při průměrné délce života prospíme bezmála 24 let. Jo jinak to nejde, to by zas nebyla průměrná délka života. Člověk by měl spát 6-8 hodin. Spítele méně nebo naopak moc (9-10h) koledujete si o nemoc.
- Když byl vesmír starý jen miliardu let plynul v něm čas pomaleji. Zhruba pětkrát.

Zajímavá fyzika

Proč je na Zemi příliv a odliv dvakrát za den? Je logické, že na straně k Měsíci je gravitační působení největší (větší, než stranou od této spojnice) a

přitahuje vodu k sobě a tím vzniká dmuvání přílivu. Ale na odvrácené straně, kde je gravitační působení naopak nejmenší (závisí na vzdálenosti obou těles) by žádné vzduší nemělo být! Tolik selský rozum. Jenomže ono je. Můžeme si ale představit, že na nejbližším místě k Měsíci největší gravitace přitáhne vodu a vytvoří vzduší. Na střed Země působí již menší síla (je dál) a ta popotáhne Zemi trochu za vodou. Na nejdálší straně od Měsíce je voda tažena jen nepatrně a Země jí o kousek uteče a tím vznikne trochu menší vzduší na opačné straně Země. A tak se příliv vyskytuje každých 12h a 25m, což je polovina intervalu průchodu Měsíce nad daným poledníkem.

Všechny problémy civilizace pochází z přelidnění

Když analyzujeme všechny hlavní problémy, kterým lidstvo dnes čelí, nestranným vědeckým přístupem zjistíme, že jedním z hlavních faktorů, který se prakticky u všech proliná, je přelidnění. Je nás zkrátka moc. Ať už se jedná o problém odpadů, kterých neutěšeně přibývá a zanášejí pevninu i moře. Dokud bylo lidí málo a bylo jen řídké osídlení, nebyl problém exkrementy shromažďovat v žumpách a odpady na smetištích. Příroda se o ně stačila postarat. Dalo se i uživit, protože když se nějaká oblast rozrostla, bylo dost místa na založení nových polností. Nakažlivé choroby se v dnešních megapolích šíří tak snadno, protože i ti mikrobi to mají od jednoho člověka k druhému jen kousek. Tehdejší mobilita se s tou dnešní nedá srovnat. I problém neshod, konfliktů a válek je palčivější při velkém zahuštění populace. Narůstající intenzita výroby nutně znečišťuje životní prostředí. Je otázkou, zda dlouhodobý trend koncentrace populace ve městech je tím pravým ořechovým anebo zadělává na velké problémy? Obávám se toho druhého.

Zajímavé je, že u většiny těchto problémů se hledají symptomatické nápravy, ale žádná studie nepojmenovává hlavního viníka – přelidnění lidstva, jako problém k řešení. I tak velká planeta, jako Země se totiž stává pro druh *Homo sapiens* malou.

Najde se někdy některý statečný a umíněný politik jako byl Marcus Porcius Cato, který ve starém Říme s oblibou rozpravu v senátu zahajoval památnou větou „Ostatně soudím, že Kartágo musí být zničeno“, který by lidstvu připomínal jeho současný kardinální problém? Chápu, že je to problém delikátní, vždyť právo množit se patří k těm nezákladnějším. Je to dokonce pud a podstata života. Jeho restriktce by se obtížně kontrolovala. Komunistická strana Číny to v minulém století zkusila a dodnes se z těchto důsledků vzpomíná. Na nárůstu populace je závislých mnoho elementů společnosti, jako neustálý ekonomický růst či penzijní systém. Hraje roli při návratnosti investic. V mnoha ohledech totiž hraje společnost se svými obyvateli pyramidové hry typu letadla.

Problém lidstva není jen v absolutním nárůstu populace, ale v tom, že k němu dochází v méně rozvinutých nebo zaostalých částech světa. Lidé se tam sami nedokážou uživit a je nezbytná pomoc ve formě redistribuce potravin a prostředků. A jako každá redistribuce je to velmi neefektivní. Nejen, že její část se nedostane k cíli díky korupci, ale že taková pomoc činí lidi závislými a zbavuje je přirozených instinktů sebezáchovy a odpovědnosti za svůj život. Má být tedy taková pomoc zastavena a ponecháno na přírodě, aby tam obnovila rovnováhu ve smyslu, ať jich tam žije tolik, kolik se jich tam užíví? Dobře víte, že to není možné a to nejen z humánních důvodů. Lidé by se totiž dali na pochod směr Evropa a jiné vyspělé země. Ostatně takových migračních vln zná historie nepočítaně. Zatím jsou přijímáni tu ochotně či se smíšenými pocity, ale morálka a následně i legislativa se ve společnosti vždy přizpůsobí palčivosti problému, takže otázkou je, jak to bude po pár dekádech.

Moc si nedovedu představit, jak by lidstvo mělo a mohlo problém přelidnění uchopit a řešit. Zatím se

jakýkoliv pokus rovná politické sebevraždě. Zavést jen prostou reprodukci? K ozdravení planety by bylo třeba populaci dokonce snížit. Je to až Orwellovská představa, kdy pár bude moci počít potomka až po předložení úmrtního listu prarodiče. Nebo v nějaké závislosti na HDP státu, ve kterém žije či v závislosti na životním standardu. Budou součástí potravin a pitné vody antikoncepční prostředky a vyvoleným bude povoleno je zneutralizovat a počít? Představa hodná dystopické sci-fi.

Když ten problém ponecháme neřešený, nakonec si bude muset poradit příroda sama. Ať už čtenějšími pandemiemi, vyvoláním válek, nárůstem genetických vad či tím, že expanze z primitivnějších oblastí rozvrátí ekonomiku vyspělého světa, nebude schopna v ní pokračovat a svět se krizí vrátí o řadu levelů níže. Příroda pak obvyklými prostředky upraví počet obyvatel nepohodlného druhu, který si dal pyšně do vlnu *člověk moudrý*.

Darebná přirovnání

V okolí měla pověst sexuální bulimiky.

Zásadně nestíhala a vymlouvala se, že je časový dyslektik.

Na ženu byla hodně verbálně dietní.

Měla ho ráda navzdory tomu, že byl sexuálně úsporný.

Nechval dne před večerem a ženu před pohřbem (arabské přísloví)

posbíráno leckde

Co radí umělá inteligence?

Položil jsem *ChatGPT* otázku: *Jak mám zbohatnout?*

Způsobů, jak zbohatnout, je mnoho a každý jedinec může najít svou vlastní cestu k finančnímu úspěchu. Zde je několik obecných rad, které by vám mohly pomoci:

Vzdělávejte se: Investujte do svého vzdělání a dovedností. Získání vysokoškolského titulu, absolvování kurzu nebo tréninku v oblasti, která vás zajímá, vám může poskytnout konkurenční výhodu na trhu práce.

Rozvíjejte podnikatelské dovednosti: Pokud máte zájem o podnikání, zaměřte se na rozvoj dovedností, které jsou pro podnikání klíčové, jako jsou vedení, strategie, marketing a financování.

Pracujte tvrdě a vytrvejte: Zbohatnout zpravidla vyžaduje tvrdou práci a vytrvalost. Buďte odhodlaní a nevzdávejte se při prvním neúspěchu. Úspěch může přijít po dlouhém a náročném úsilí.

Investujte moudře: Pokud máte peníze k dispozici, uvažujte o investování. Než se však pustíte do investic, informujte se, poraďte se s odborníky a naučte se o různých investičních možnostech.

Žijte s rozpočtem: Udržování dobrých finančních návyků a správného rozpočtu je klíčové pro budování bohatství. Sledujte své výdaje, šetřete, a vytvořte si dlouhodobé finanční plány.

Hleďte příležitosti: Buďte otevření novým příležitostem a trendům v odvětví, ve kterém působíte. Sledujte trh, hleďte nové inovativní přístupy a hleďte příležitosti k rozvoji a růstu.

Budujte si silné sítě: Vybudování a udržování silných vztahů s lidmi může otevřít dveře k novým příležitostem. Buďte aktivní v profesních sítích a využívejte příležitosti k navázání nových kontaktů.

Je důležité si uvědomit, že bohatství není vždy jen otázkou peněz, ale také naplněním ve všech aspektech života. Hledání rovnováhy mezi finančními ... *pak zmlkla*.

Na otázku *Jak najít lásku?* Odpověděla podobně obecnými radami, ale zajímavé bylo, že na stejnou otázku podruhé odpověděla jinými větami.

Slzy sv. Vavřince

Už víte, co budete dělat 12. a 13.8. večer? Země bude opět procházet meteoritickým rojem *Perseidy* neboli *Slzy sv. Vavřince*. Je snad nejslavnější a zanechala

nám ho krátkoperiodická kometa 109P/Swift-Tuttle, kterou v roce 1862 nezávisle na sobě objevili Lewis Swift a Horace Parnell Tuttle. První záznamy o Perseidách pochází z Číny z roku 36 n. l., ve kterých je uvedeno, že během jedné noci bylo pozorováno více než 100 meteorů. Tak snad budete mít štěstí. Měsíc by tentokrát neměl moc rušit. *dle netu*

Stáří

Muž byl pozván ke svým starým přátelům na večeři. Udělalo na něj velký dojem, jak starý pán, kdykoli se obrátil na manželku, oslovuje ji miláčku, drahoušku, zlatičko, má lásko a podobně. Pár žil ve společném manželství více jak 50 let. Když manželka odešla z jídelny, muž se naklonil k hostiteli a řekl: „Myslím si, že je báječné, že po všech těch letech stále oslovuješ svoji ženu těmi zamilovanými jmény.“ Hostitel svěsil hlavu. „Musím ti říct pravdu, její jméno mi nějak vyklouzlo z paměti už asi před desíti lety a k smrti se bojím zeptat té staré nevrle a stále zapšklé báby, jak se jmenuje.“ *z netu*

Kouzlo okamžiku přítomnosti

Žijeme tady a teď. To, co nyní cítíme, v příštím okamžiku nezadržitelně zmizí v propasti minulosti a to co si přejeme a po čem toužíme, skrývá ještě závoj budoucnosti. Možná proto jsme tak netrpěliví a stále někam spěcháme. To, čemu věnujeme pozornost, uvidíme a uvědomíme si, to ostatní proběhne jen kolem nás. Ten silný pocit nám dává jen přítomnost, pak už jsou jen vzpomínky. Nemít paměť, byl by náš život vskutku jepičí. Přítomnost je tedy velmi vzácná svojí pomíjivostí. Proto se nezřídka stává, že skutečně důležité okamžiky si často člověk uvědomí, až když je už pozdě. Někteří lidé zase příliš uvízli v minulých vzpomínkách, takže jim uniká přítomnost.

Vědci se přou, jak dlouho vlastně vnímáme okamžik přítomnosti, ono „právě teď“. Podle švédského filozofa Jana Almänga trvá dvě vteřiny. K jeho studii ho inspirovala automobilová nehoda, při které na dálnici přežil srážku s losem. Vědci ho odhadují spíše v zlomcích sekund. Je známo, že vnímání času je dost relativní. Jinak ubíhá v zubařském křesle a jinak v náručí drahé osoby. Soustředění se na přítomný okamžik znamená, že jsme stále ve střehu. S přítomností nás spojuje dýchání, tlukot srdce. Měli bychom se v okamžiku přítomnosti zdržet co nejdéle. K tomu napomáhá i meditace a oproštění se od rušivých podnětů okolního světa.

Lidé často tápou a snaží se najít ten pravý okamžik k nějaké akci. Nezřídka ho pak propasou. Každý okamžik může být tím pravým, záleží hlavně na nás. My to děláme a my to pak hodnotíme.

Náš život tvoří z větší části paměť a vzpomínky. Paměť je však šalivá. Okamžitá paměť trvá jen několik vteřin, informace se v ní udrží ve stavu, v jakém přišla, další zpracování informace – nebo její vyřazení – se teprve připravuje. Krátkodobá paměť trvá několik vteřin až minut, můžeme ji prodloužit opakováním informací v duchu. Je omezená a uchovává se v ní jen několik informací (jak dlouho udržíte v paměti telefonní číslo?). Přechovává informace, které jsou po krátkou dobu potřebné k vykonání určité činnosti. V dlouhodobé paměti se uchovávají informace různě dlouho - několik dní, roků, desetiletí, i celý život, jestliže se příjem informace spojoval se silným emotivním zážitkem. Délka světelné senzorké paměti se liší od sluchové. Světelný vjem trvá pouze jednu desetinu sekundy, kdežto sluchová senzorká paměť je trvalejší, záznam trvá v průměru kolem tří sekund, ale trvání vjemu individuálně dosti kolísá.

To, že „opravdu žijeme“ jen v jediném krátkém okamžiku, činí tak složitým nacházení smyslu a cíle života. Je pomíjivý a těžko uchopitelný a v průběhu života se často mění. Dálnévýchodní filosofie často tvrdí, že smyslem je cesta – život sám o sobě. Navíc někteří vědci tvrdí, že naše tělesné schránky jsou prý jen jakousi „dužinou“, plodem chránícím to nejdůležitější – semena, naše geny, aby se lépe šířily.

Tim, že většinu našeho života tvoří vzpomínky, nutí nás to se jimi probírat a hodnotit je. Porovnávat je s našimi přáními a korigovat budoucí plány. Číháme na správnou konstelaci, kdybychom si je mohli plnit. Možná je smyslem života „chtění“. Dělení radosti sobě i druhým, být šťastný a spokojený. A to je příliš abstraktní a emocionální k nějaké konkretizaci.

Náš okamžik přítomnosti je zařazen do jistého kontextu, do kterého jsme se narodili a ve kterém

žijeme. Počínáme rodinou a konče státem. To můžeme ovlivnit jen málo a tady hraje roli štěstí. Ale jak ho budeme prožívat, to je plně na nás. Tak ať se nám to daří. *z netu*

Který je nejnebezpečnější?

Ten s červenou špičkou je nejnebezpečnější. Stačí malá skvrna na košili a seš mrtvej.

Smutné výročí

Před 55 lety jsme zažili podobný vpád armád jako dnes Ukrajina. My jsme k tomu ovšem přistoupili tradičně po česku a raději si počkali na svobodu 21 let. Trvalo to dlouho, ale neměli jsme rozbitou zem a tolik hrobů mrtvých. Myslíte, že Ukrajina se za 21 let plně vzpamatuje? Možná ale, že naše tehdejší pasivita byla inspirací moskevskému režimu pro ukrajinskou anabázi.

Úskalí blahobytu

Všechny společnosti usilují o snadnější a lepší život a tedy také o blahobyt. Prokousávají se k němu přes pokrok a úsilí. Zprvu je k němu daleko a je jen práce a úsilí a generace si předávají vytrvalost z jedné na další. Pak se ale situace zlepšuje a oni mohou zvolnit. Jejich potřeby se stávají nasycenějšími a oni postupně ztrácejí vizi a polevují v úsilí. Mají najednou i více volného času a tak je napadají různé myšlenky, často dekadentní.

Tak končila slavná Římská říše i mnoho dalších. Opulentní hostiny, sexuální orgie. Zhýčkaní muži pak už nedokáží ubránit svoji zem před útočníky. Nepřipomíná vám to něco? Blahobyt je něco, na co si rychle zvyknete a je jako droga. Pro ni zapudíte i některé výčitky či odložíte nepohodlné myšlenky. Změní váš charakter a vyžádá si svoji daň. Je to zpočátku nenápadné. To, co vyžaduje úsilí, nahradíme snadnější oklikou. Vzdělání občas nahradí Google a tak hromadíme fakta, ale nerozumíme již vztahům mezi nimi. Člověka zvědavého nahradí člověk pohodlný - konzument. A už si to ani jinak nedovedeme představit. Naši dědové v legiích a v době Mnichovské dohody byli připraveni bránit svou zem i za cenu svého života. Dovedete si v jejich roli představit dnešní milenály zhýčkané pohodlím?

Lidé chtějí být originálními a zajímavými. Myslíte, že by se hladový člověk po práci zamýšlel, ke kterému pohlaví vlastně patří a že možná k žádnému? Hledal stále originálnější zábavy a nové drogy? Oslavoval jinakost, která byla ještě nedávno patologií? Normálnost se totiž přejedla a kdo vymyslí něco ujetého ten je „cool“ a „in“. Přemýšlet, zda naše předky neodsoudit za to, že měli před staletími otroky a spekulovat, zda nás klima za pár století neupeče? Dříve to zajímavé představoval technický pokrok, zkoumání přírody a lidé obdivovali vědce, nové kalkulačky, počítače, chytré telefony. Ty ale vyžadovaly znalosti a velké úsilí a stále více lidí chtivých vysokoškolského titulu volilo snadnější cestu přes humanitní obory, kde není ta složitá matematika. V humanitních oborech je už názor často teorií. A v četných neziskovkách je mohou dále rozvíjet za slušné živobytí. Proč největší platy pobírají ti, kteří nic nevytváří a jen baví lidi? Zpěváci, sportovci, modelky. To vše o nás také něco vypovídá. Elektronika či medicína nám přinese konkrétní výsledek, ale co nám přinese kulturní či sociální antropologie?

Často je to specifické jen pro euro-atlantickou kulturu, která kdysi zahájila technickou revoluci a položila základ kapitalismu a prosperitě. Jiné části světa tímto neduhem tolik netrpí. Svědčí to o tom, že jsme už za zenitem a svůj potenciál jsme si vyčerpali. Je to zákonitě a těžko s tím něco uděláme. Už se šineme ze svahu úpadku.

Navíc jsme ve vážné krizi i hospodářské. Musíme ukrajovat a redukovat. Zdravým rozumem bychom měli umět posuzovat, co je pro život a společnost to podstatné a co nadstavbou.

Nezapomínejme na jeden významný a pravdivý citát: „Od poroby k duchovní víře, od duchovní víry k odvaze. Od odvahy ke svobodě, od svobody k blahobytu. Od blahobytu k sobectví, od sobectví ke slabosti. Od slabosti k lhostejnosti, od lhostejnosti zpět k porobě.“

Řešení úlohy: není

Zajímavý článek o tom jak za studené války Američané vyzvedli z 5 km hloubky sovětskou ztroskotanou ponorku <http://jdem.cz/fhauc9>

A slovo závěrem

Zamysleli jste se nad tím, proč je v přírodě tolik živočišných a rostlinných druhů? A těch mikrobů všude kolem. Vždyť podle Darwina by se mělo prosadit jen pár těch nejuspěšnějších a obsadit biosféru. Ale ony jich jsou milióny. Tak jistě odpovíte, že na Zemi jsou různá prostředí. Ano, ale těch zas není tolik. Druhy se nejen doplňují, ale i si konkurují. A konkurence je zdravá. Vytváří rovnováhu a stabilitu. Kdyby tu byl v potravním řetězci vždy jen jeden druh a ten náhodou vyhynul, zdecimovalo by to celý řetězec. Druhová rozmanitost tedy vytváří velkou stabilitu a robustnost. Je to o to důležitější, když teď v biosféře řádíme my, lidé.

Pekelné tropy

Jen skončila zima, tak začal žár, už duben vysušil zem na požár.

I v květnu bylo děsně, že začaly zrát třešně.

A Zmrzli neměli ni čáku, narvaní do mrazáku.

Lidi u vody jsou tisíce, smlsnou si na nich sinice.

A Zárybnická v bikinách, že za vše může ta tlaková výše, co drží se tu jako klíšě.

A stejný to prý bude příště.

I lední medvěd v ZOO už to vzdal, o vystěhování na pól požádal.

A Chorvati, kdo by to řek, přijíždějí do Čech, vysušení jak tresky, že prý tu bývalo hezky.

Hasiči, lítají jak fretky, by neshořely lesy všетки.

A na Slapech už není živo, před měsícem došlo pivo.

Za zmrzlinu dáte kilo, kdyby aspoň jednou lilo.

Obloha však vymetená, slunce buď jak buď, pálí jak ostravská huť.

Penzisté kapou jak kaštiny, však už se nevejdou na Olšany.

Ke všemu mi taky dnes, na úpal skalpal pes.

Kde domov můj, lká synovec, bory už sežral kůrovec

Jestli nebude ni podzim, Tak balím kufry a mizim.

Hned jak bude neděle, pojedu do (no zkrátka tam) *(inspirováno Nohavicou)*

Vy se ale nedejte odstrašit a uživejte si plodů a benefitů léta. A až přece jen skončí, přijde ještě to babí, co už nepálí, ale hladí a zlatí. Co vyzývá k procházkám a ty ještě i zdatnější k výletům, či dokonce výstupům.